

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: Рев-444/05
Бања Лука, 9.2.2007. год.

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Петра Бајића као предсједника вијећа, Драгослава Лукића, Дарка Осмића, Горјане Попадић и Биљане Томић као чланова вијећа, у правној ствари тужилаца С. Д. и С. Д., обадвоје са боравиштем у Б. Л., против тужене Р. С.-В. Р. С., коју заступа Војно правобранилаштво В. Р. С.-одјељење у Б. Л., а Војног правобраниоца заступа Т. Г.-Ј., ради накнаде штете, одлучујући о ревизијама тужиоца С. Д. и тужене, против пресуде Окружног суда у Б. Л. број Гж-942/03 од 2.2.2005. године, на сједници одржаној дана 9.2.2007 године донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија тужене се уважава, другостепена пресуда Окружног суда у Б. Л. број Гж-942/03 од 2.2.2005. године се укида у досуђујућем дијелу у односу на тужиоца С. Д. и у том дијелу предмет се враћа другостепеном суду на поновно суђење.

Ревизија тужиоца С. Д. се одбија.

Образложење

Првостепеном дјелимичном пресудом Основног суда у Б. Л. број П-3007/98 од 30.12.2002. године обавезана је тужена Р. С.-В. Р. С. да исплати првотужиоцу С. Д. 2.000,00 КМ за претрпљене душевне болове због умањења опште животне активности, 1.600,00 КМ за претрпљене физичке болове, 1.000,00 КМ за претрпљени страх и 500,00 КМ за душевне болове због наружености, укупно 5.100,00 КМ, а друготужиљи С. Д. – 3.300,00 КМ за душевне болове због умањења опште животне активности, 2.000,00 КМ за претрпљене физичке болове, 1.400,00 КМ за претрпљени страх и 500,00 КМ за душевне болове због наружености, укупно 7.200,00 КМ, све са законском затезном каматом од дана пресуђења па до исплате, у року од 15 дана по правоснажности дјелимичне пресуде, под пријетњом извршења. Преко досуђених износа тужиоци су одбијени са захтјевом за накнаду нематеријалне штете. Остали дио тужбеног захтјева (за накнаду материјалне штете), као и одлука о парничним трошковима, остављени су за каснију пресуду.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Б. Л. број Гж-942/03 од 2.2.2005. године жалба тужене је дјелимично уважена и првостепена пресуда

преиначена тако што је тужбени захтјев првотужиоца за исплату накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због умањења опште животне активности и наружености одбијен, док је тужбени захтјев друготужиље одбијен у цјелини. У преосталом досуђујућем дијелу у односу на првотужиоца, жалба тужене је одбијена и првостепена пресуда потврђена. Жалба тужилаца је одбијена у цјелини.

Тужена је изјавила ревизију против другостепене пресуде због погрешне примјене материјалног права с приједлогом да се та пресуда преиначи тако што би захтјев првотужиоца био у цјелини одбијен.

Првотужилац је доставио одговор на ревизију у року од 30 дана од дана пријема другостепене пресуде и ревизије тужене. Овај суд је прихватио одговор првотужиоца као самосталну ревизију, с обзиром да према својој садржини има елементе овог ванредног правног лијека.

Ревизија тужене је по оцјени овога суда основана, а ревизија првотужиоца није основана.

Тужбом се тражи накнада нематеријалне и материјалне штете, настале на личним и материјалним добрима тужилаца у вријеме ратних догађаја.

Првостепени суд је утврдио да је група војника Војне поште 4627 Б.Л., у касним вечерњим часовима дана 8. јануара 1993. године дошла кући тужилаца, која се налази у Б. Л.. Друготужиља (она је мајка првотужиоца) није смјела да им отвори врата, јер је била ноћ, а првотужилац је тренутно био отсутан. Војници су отишли и вратили се пошто је првотужилац стигао кући. Нису се представљали као војни полицајци, па им ни првотужилац није отворио врата. Они су почели пуцати по кући и провалили су врата. Наводно их је било преко двадесет. Тужиоце су тукли чизмама и нанијели им тјелесне повреде због којих су они неко вријеме били на болничком лијечењу, а нанијели су им штету и на згради у којој живе. Против првотужиоца вођен је кривични поступак пред Војним судом у Бањој Луци ради кривичног дјела из члана 206. став 2. у вези са ставом 1. преузетог КЗ СФРЈ (напад на војно лице у вршењу војне службе) који је, због амнестије, обустављен рјешењем тог суда број ИК-210/93 од 2.9.1996. године. На захтјев првотужиоца био је покренут истражни поступак против војника П. Г., Д. Р., В. Б., Ж. А., З. В. и З.К., како то произилази из рјешења Војног суда у Б. Л. број Кв-12/98 од 25.2.1998. године и Врховног Војног суда РС број ВКР 8/98 од 29.4.1999. године.

Првостепени суд је закључио да је тужена одговорна тужиоцима за штету по принципу објективне одговорности по одредбама чланова 173. и 174. Закона о облигационим односима („Службени лист СФРЈ“, број 29/78, 39/85, 45/89 и 57/89 и „Службени гласник Републике Српске“, број 17/93 и 3/96, у даљем тексту:ЗОО). Висину штете, односно интензитет и трајање физичких болова и страха, те степен умањења опште животне активности и наружености тужилаца утврдио је уз помоћ вјештака медицинске струке др М. Р., па је тужиоцима, на основу одредаба члана 200. ЗОО досудио износе ближе наведене у изреци првостепене пресуде.

Другостепени суд је прихватио чињенична утврђења првостепеног суда. Преиначењем другостепене пресуде, одбио је у цјелини тужбени захтјев друготужиле за накнаду нематеријалне штете, с обзиром да је она умрла 2. децембра 2002. године, тј. прије закључења главне расправе пред првостепеним судом. Прихватајући налаз и мишљење поменутог вјештака као вјеродостојан и заснован на правилима струке, тај суд је нашао да степени умањења општеживотне активности и наружености првотужиоца не оправдавају досуђење новчане сатисфакције за ове видове штете, а да је накнада за његове физичке болове и страх правилно одређена.

У ревизији тужене поред осталог је указано на то да „иако вриједност побијаног дијела пресуде не прелази износ од 10.000,00 КМ сматрамо да је потребно да Врховни суд дозволи ревизију јер би то било од значаја за примјену права у другим случајевима“. Тиме се, очигледно, мисли на одредбе члана 237. став 2. и 3. Закона о парничном поступку који је сада на снази („Службени гласник Републике Српске“, број 58/03, 85/03 и 74/05, - у даљем тексту важећи: ЗПП). Чланом 456. став 1. тог закона прописано је да ће се даљи поступак спровести по досадашњим прописима ако је прије ступања на снагу тог закона донесена одлука којом се поступак пред првостепеним судом завршава. Важећи ЗПП је ступио на снагу 1. августа 2003. године (члан 461.), а првостепена дјелимична пресуда у овом спору донесена је раније (30.12.2002. године). Поступак је, према томе, требало расправити по „досадашњим прописима“, а то су одредбе ранијег Закона о парничном поступку („Службени лист СФРЈ“, број 4/77 до 35/91 и „Службени гласник Републике Српске, број 17/93 до 32/94), у даљем тексту: ранији ЗПП). Ревизија је, према одредбама става 2. у вези са ставом 1. члана 382. ранијег ЗПП дозвољена у овој правној ствари.

Схватања нижестепених судова не могу се, за сада, прихватити као правилна у погледу одговорности тужене.

Додуше, прихватљив је став да тужена одговара у овом спорном случају без обзира на кривицу, с обзиром да је штета проистекла из војнополицијске акције предузете према тужиоцима, а таква акција има карактер опасне дјелатности. Међутим, чланом 177. став 2. ЗОО прописано је да се „ималац ствари“ (а то се односи и на лице које се бави опасном дјелатношћу) ослобађа одговорности ако докаже да је штета настала искључиво радњом оштећеника. „Ималац се ослобађа делимично, ако је оштећеник делимично допринео настанку штете“ (члан 177. став 3. истог закона). Чињенично стање у погледу настанка штетног догађаја првостепени суд је засновао искључиво на исказима тужилаца, који су саслушани у својству странака. Тужена је у жалби против првостепене пресуде истакла приговор искључиве одговорности првотужиоца за насталу штету, а евентуално и приговор подјелене одговорности које другостепени суд није расправио на ваљан начин.

Због тога у даљем поступку треба детаљно расправити питање како се је десио штетни догађај. О томе треба да се изјасни не само тужилац него и тужена странка и да на ове околности предложи одговарајуће доказе. Нарочито је потребно утврдити да ли су припадници војске прекорачили овлашћења у погледу употребе ватреног оружја и физичке силе, како су се при томе понашали тужиоци, те да ли су са своје стране дали повода оваквом понашању

лица за које одговара тужена (из проведених доказа произилази да је против првотужиоца вођен и кривични поступак због напада на војна лица, али да је и он против њих подносио кривичне пријаве). Тек пошто се детаљно разјасне ове околности, биће могуће оцијенити да ли је штета настала искључиво или бар дјелимично радњама тужилаца, или је за штету искључиво одговорна тужена без обзира на кривицу, од чега зависи и одлука о њиховом тужбеном захтјеву.

По оцјени овог суда наруженост у лакшем степену и умањење опште животне активности код првотужиоца у проценту од 10% због повреде у предјелу главе, десне стране лица, раздеротина по лицу, модрица по глави и тијелу, те јаког комоционог синдрома, како се је изјаснио поменути вјештак, не оправдавају досуђење новчане сатисфакције за претрпљене душевне болове због ових видова штете, с обзиром на њихов релативно низак интензитет, у смислу члана 200. ЗОО. За физичке болове првотужиоца (јаког интензитета од повређивања до губитка свијести, средњег од престанка губитка свијести до изласка из болнице у трајању од 5 дана и лаког – у трајању од мјесец дана до потпуног зарастања рана по лицу и модрица по тијелу) и страх (јаког интензитета од почетка задобијања повреда до престанка бесвјесног стања и лаког – од изласка из болнице до завршетка лијечења, у трајању од петнаестак дана), оправдавају досуђење износа од 2.000,00 КМ, односно од 1.000,00 КМ, у смислу исте законске одредбе.

Ревизија првотужиоца у којој предлаже да му се „надокнади сва... нематеријална штета“ не може се, ради тога, прихватити као основана. Што се тиче његовог захтјева за накнаду материјалне штете и парничних трошкова, о томе ће се накнадно одлучивати.

Из тих разлога ревизија првотужиоца је одбијена као неоснована (члан 393. и члан 386. ранијег у вези са чланом 456. став 1. важећег ЗПП).

У погледу ревизије тужене странке, из изложеног произилази да је, због погрешне примјене материјалног права, чињенично стање остало непотпуно утврђено. Из тих разлога, а на основу члана 250. став 2. у вези са чланом 461. став 2. важећег ЗПП, ревизија тужене је уважена, другостепена пресуда укинута у досуђујућем дијелу у односу на првотужиоца и одлучено да се предмет у том дијелу врати другостепеном суду на поновно суђење.

Другостепени суд је дужан да у даљем поступку отклони недостатке на које је указано, на основу члана 253. у вези са чланом 228. важећег ЗПП.

Предсједник вијећа
Петар Бајић